

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT

NGUYỄN HIẾU MAI

**PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA
TRONG THƯƠNG MẠI**

Chuyên ngành: Luật Kinh tế

Mã số: 8380107

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

THỪA THIÊN HUẾ, năm 2020

Công trình được hoàn thành tại:

Trường Đại học Luật, Đại học Huế

Người hướng dẫn khoa học: **TS. Cao Đình Lành**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn
thạc sĩ họp tại: Trường Đại học Luật

Vào lúc.....giờ.....ngày.....tháng năm.....

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Tình hình nghiên cứu.....	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	5
3.1. Mục đích nghiên cứu	5
3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
4.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
4.2. Phạm vi nghiên cứu	6
5. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.....	7
5.1. Phương pháp luận nghiên cứu	7
5.2. Phương pháp nghiên cứu	7
6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	7
7. Bố cục của luận văn.....	8
Chương 1. NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA VÀ PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI.....	9
1.1. Khái niệm và đặc điểm về đấu giá hàng hóa trong thương mại Error! Bookmark not defined.	
1.1.1. Khái niệm về đấu giá hàng hóa trong thương mại	9
1.1.2. Đặc điểm về đấu giá hàng hóa trong thương mại Error! Bookmark not defined.	
1.2. Vai trò của hoạt động bán đấu giá hàng hóa Error! Bookmark not defined.	
1.3. Các phương thức đấu giá hàng hóa	10
1.4. Nguyên tắc cơ bản trong đấu giá hàng hóa	10
1.5. Nội dung pháp luật về đấu giá hàng hóa Error! Bookmark not defined.	
1.6. Pháp luật về đấu giá hàng hóa của một số nước trên thế giới..	11
1.6.1. Quy định về tài sản bán đấu giá.....	11
1.6.2. Quy định về chủ thể bán đấu giá	11
1.6.3. Quy định về trình tự thủ tục bán đấu giá.....	11
1.6.4. Quy định về quản lý nhà nước về bán đấu giá	11

Tiểu kết chương 1	12
Chương 2. THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI.....	14
2.1. Thực trạng pháp luật về đấu giá hàng hóa	14
2.1.1. Quy định về hàng hóa bán đấu giá	14
2.1.2. Quy định về hình thức, phương thức đấu giá hàng hóa.....	14
2.1.3. Quy định về chủ thể tham gia đấu giá hàng hóa	15
2.1.4. Quản lý nhà nước về đấu giá hàng hóa	16
2.2. Thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa.....	17
Tiểu kết chương 2.....	19
Chương 3. ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ TỔ CHỨC THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI.....	Error! Bookmark not defined.
3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại	Error! Bookmark not defined.
3.1.1. Hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải dựa trên các chủ trương, quan điểm đã được xác định trong các Nghị quyết của Đảng về hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa	Error! Bookmark not defined.
3.1.2. Hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải bảo đảm phù hợp với quy định của Hiến pháp năm 2013; thống nhất, đồng bộ với các luật, bộ luật có liên quan.....	20
3.1.3. Hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải đáp ứng yêu cầu từ hội nhập kinh tế quốc tế.....	20
3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại	20

3.2.1. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại	20
3.2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa	21
Tiểu kết chương 3	22
KẾT LUẬN.....	24

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong nền kinh tế thị trường, đấu giá hàng hóa là hoạt động thương mại ngày càng có vị trí, vai trò quan trọng trong đời sống kinh tế-xã hội, mang tính thiết thực và là nhu cầu cần thiết cho xu thế phát triển xã hội văn minh. Nó là một trong những phương thức linh hoạt trong việc chuyển quyền sở hữu tài sản từ chủ thể này sang chủ thể khác, góp phần thúc đẩy hoạt động kinh tế nói chung, hoạt động mua bán trao đổi hàng hoá nói riêng phát triển một cách đa dạng. Vì vậy, hoạt động đấu giá cần thiết phải được điều chỉnh bởi các văn bản quy phạm pháp luật và thực tiễn cho thấy, Việt Nam đã xây dựng và ban hành được một hệ thống pháp luật điều chỉnh các quan hệ phát sinh liên quan đến bán đấu giá tài sản nói chung và bán đấu giá hàng hóa nói riêng như: Bộ Luật Dân sự năm 2015, Luật Thương mại năm 2005, Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012, Luật Đấu giá tài sản năm 2016... và các văn bản hướng dẫn thi hành về bán đấu giá tài sản nói chung và hàng hóa trong thương mại nói riêng... Các văn bản này ra đời đã tạo cơ sở pháp lý vững chắc cho hoạt động bán đấu giá, góp phần bảo đảm lợi ích hợp pháp của các bên tham gia vào quan hệ đấu giá hàng hóa, bảo vệ tài sản Nhà nước và công dân, hạn chế vi phạm pháp luật của các chủ thể, đồng thời tạo ra môi trường kinh doanh thương mại lành mạnh, từ đó góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế, xã hội của đất nước.

Tuy vậy, đấu giá hàng hóa ở Việt Nam với tính chất là một hoạt động thương mại vẫn còn hoạt động mới mẻ và thực tiễn trong những năm qua cũng cho thấy còn nhiều bất cập như: Việc tổ chức thực hiện pháp luật bán đấu giá hàng hóa chưa nghiêm, chưa thống nhất; việc xác định quyền và nghĩa vụ, giải quyết các vấn đề tranh chấp còn nhiều rủi ro; công tác quản lý nhà nước đối với lĩnh vực này thiếu tính chặt chẽ; hệ thống các quy phạm pháp luật về bán đấu giá hàng hóa thiếu tính đồng bộ, còn chông chéo, chưa minh bạch, dẫn đến việc hiểu và áp dụng không thống nhất, điều đó tác động không nhỏ đến hoạt động bán đấu giá hàng hóa ở Việt Nam hiện nay. Với mong muốn được tìm hiểu, nghiên cứu để làm rõ những vấn đề nêu trên nên tôi đã lựa chọn đề tài: “Pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại ” làm luận văn tốt nghiệp thạc sĩ Luật Kinh tế.

2. Tình hình nghiên cứu

Trước đây, đấu giá hàng hóa đã được quy định trong nhiều văn bản luật và dưới luật. Trong đó, Bộ luật Dân sự năm 2005, Luật thương mại năm 2005, Nghị định số 17/2010/NĐ-CP ngày 4 tháng 3 năm 2010 của Chính phủ về bán đấu giá tài sản là những cơ sở pháp lý quan trọng nhất về hoạt động đấu giá. Những văn bản pháp luật này và những văn bản pháp luật khác có liên quan đã góp phần thúc đẩy sự phát triển của đấu giá trong giao lưu dân sự ở Việt Nam; từng bước củng cố và phát triển các thiết chế về đấu giá; thống nhất pháp luật về trình tự, thủ tục bán đấu giá; đáp ứng phần lớn nhu cầu của cá nhân, tổ chức trong lĩnh vực này. Do vậy, trong

giai đoạn này, có thể kể đến các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài như sau:

Đề tài khoa học cấp Bộ “*Hoàn thiện pháp luật về bán đấu giá tài sản nhằm thúc đẩy thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam*” của tác giả Võ Đình Toàn, Viện Khoa học pháp lý - Bộ Tư pháp năm 2011. Đề tài làm rõ cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng pháp luật và thực trạng thi hành pháp luật bán đấu giá tài sản ở Việt Nam, từ đó đưa ra các giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật về bán đấu giá tài sản để thúc đẩy thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

Luận án tiến sĩ Luật học (2012) “*Pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại ở Việt Nam*” của tác giả Nguyễn Mạnh Cường, Học viện Khoa học xã hội - Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam. Luận án đã nghiên cứu một cách có hệ thống những vấn đề lý luận cơ bản về pháp luật đấu giá hàng hóa trong thương mại qua đó làm rõ khái niệm đặc điểm, nguyên tắc, nội dung và vai trò của pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại. Luận án đã khảo cứu một cách công phu quá trình hình thành và phát triển pháp luật đấu giá hàng hóa ở Việt Nam, kinh nghiệm điều chỉnh pháp luật về đấu giá tài sản của các nước để rút ra kinh nghiệm và hoàn thiện pháp luật đấu giá của Việt Nam trong thời gian tới.

Các bài viết về đấu giá tài sản như: "Tổng thuật pháp luật nước ngoài về đấu giá tài sản" trong Hồ sơ Dự án Luật Đấu giá trình Quốc hội tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XIII (ngày 20/10/2015 - 27/11/2015); Nguyễn Hồng Hải (2012), *Một số ý kiến về đấu giá tài*

sản theo quy định pháp luật Việt Nam hiện hành và một số đề xuất, Kỷ yếu Hội thảo "Pháp luật bán đấu giá tài sản", Vụ Bộ trợ tư pháp, Bộ Tư pháp chủ trì ngày 8/12/2012; Tài liệu "Tổng quan về đấu giá hàng hóa trong thương mại" của Trung tâm bồi dưỡng Đại biểu dân cử, (Truy cập tại: http://tailieu.ttbđ.gov.vn:8080/index.php/tai-lieu/tai-lieu-bien-tap/item/download/510_d1c1f572f262e3e1007933cb90fbde29)... đã hệ thống hóa và luận giải các quy định của đấu giá tài sản.

Để đáp ứng yêu cầu phát triển của thị trường và hội nhập kinh tế quốc tế, pháp luật về đấu giá của Việt Nam từng bước được xây dựng và dần hoàn thiện. Nhiều quy định về đấu giá trong nhiều văn bản quy phạm pháp luật ở những cấp độ khác nhau trải rộng từ các quy định mang tính nguyên tắc về giao dịch đấu giá, trình tự, đấu giá thủ tục... được quy định trong Bộ luật Dân sự 2015, Luật Đấu giá tài sản năm 2016 và Luật Thương mại năm 2005 và các văn bản dưới luật. Trong giai đoạn này, có thể kể đến các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài như sau:

Lê Thị Hương Giang, *Một số vướng mắc về trình tự, thủ tục đấu giá tài sản và kiến nghị hoàn thiện pháp luật* (truy cập tại: <http://tcdcpl.moj.gov.vn/qt/tintuc/Pages/thi-hanh-phap-luat.aspx?ItemID=659>).

Nguyễn Thị Loan, Võ Thị Thanh Linh (2019), *Pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại - những bất cập và kiến nghị hoàn thiện*, Tạp chí Nghiên cứu Lập pháp số 10(386), tháng 5/2019 (Truy cập tại: <http://lapphap.vn/Pages/tintuc/tinchitiet.aspx?tintucid=210317,01/10/2019>). Và các bài viết có liên quan đến thực tiễn thực hiện

pháp luật về đấu giá tài sản được đăng tải trên các trang web như:
<https://voer.edu.vn/m/dau-gia/f5c71e81>;
<http://dangcongsan.vn/phap-luat/kip-thoi-phat-hien-xu-ly-vi-pham-trong-dau-gia-tai-san-514139.html>, Cập nhật lúc 16:58, Thứ sáu, 22/02/2019 (GMT+7); <https://tinnhanhchungkhoan.vn/phap-luat/dau-gia-tai-san-vi-pham-chua-dut-255274.html>, Thứ Hai, 21/1/2019 09:13.

Tóm lại, qua việc phân tích giá trị của các kết quả thu được trong các công trình trên, Luận văn đã kế thừa được những kết quả của những nhà khoa học đi trước, như: Các phương thức đấu giá hàng hóa; pháp luật về đấu giá hàng hóa của một số nước trên thế giới; một số giải pháp về sửa đổi, bổ sung các quy định về đấu giá hàng hóa.

Tuy nhiên, khi nền kinh tế thị trường phát triển mạnh mẽ thì môi trường kinh doanh và hoạt động về đấu giá hàng hóa cũng phát triển. Do đó, điểm mới của Luận văn chính là vừa thực hiện nghiên cứu các quy định mới ban hành trên cơ sở nội dung của các đề tài nghiên cứu trước đây kết hợp nghiên cứu trong thực tiễn hiện nay về đấu giá hàng hóa.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu những vấn đề lý luận và các quy định của pháp luật về đấu giá hàng hóa. Đồng thời qua đó, phân tích, đánh giá thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa để xác định các bất cập trong quá trình áp dụng pháp luật về đấu giá hàng hóa. Từ đó, đề xuất các giải pháp hoàn thiện pháp

luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để đạt được những mục đích trên, luận văn tập trung vào một số vấn đề sau:

- Làm sáng tỏ khái niệm, đặc điểm về đấu giá hàng hóa.
- Làm sáng tỏ nội dung pháp luật về đấu giá hàng hóa.
- Phân tích, đánh giá thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa để chỉ ra những kết quả đạt được cũng như những bất cập của đấu giá hàng hóa trong thương mại.
- Đề xuất các giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu đề tài là các quy định của pháp luật về đấu giá hàng hóa, cụ thể: Luật Đấu giá tài sản năm 2016, Luật Thương mại năm 2005 và các văn bản hướng dẫn thi hành.

Thực tiễn áp dụng các quy định pháp luật về đấu giá hàng hóa

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Không gian nghiên cứu: Những vấn đề lý luận và thực tiễn của pháp luật về đấu giá hàng hóa.
- Địa bàn nghiên cứu: Việt Nam
- Về thời gian: từ năm 2017 đến nay.

5. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Phương pháp luận nghiên cứu

Luận văn được thực hiện trên cơ sở của phương pháp luận là phép biện chứng duy vật; quan điểm đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về bảo vệ rừng.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

Để triển khai luận văn, tác giả đã sử dụng đồng bộ một số các phương pháp nghiên cứu cụ thể sau đây:

Phương pháp lịch sử khảo cứu các nguồn tư liệu, đặc biệt là các tư liệu về pháp luật về đấu giá hàng hóa.

Phương pháp phân tích các quy phạm của luật thực định có liên quan đến tên đề tài của luận văn.

Phương pháp tổng hợp các quan điểm khác nhau về nhận thức khoa học xung quanh các khái niệm, các quy phạm pháp lý có liên quan đến pháp luật về đấu giá hàng hóa.

Phương pháp so sánh luật học nhằm đối chiếu với các quy định pháp luật về đấu giá hàng hóa.

6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

- Về mặt khoa học, luận văn góp phần làm sáng tỏ thêm các vấn đề lý luận của pháp luật về đấu giá hàng hóa phù hợp với điều kiện thực tiễn của Việt Nam và yêu cầu hội nhập kinh tế quốc tế. Những nghiên cứu, đề xuất của luận văn góp phần vào việc hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa.

- Về mặt thực tiễn, kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ là tài liệu tham khảo trong các cơ sở đào tạo luật.

7. Bố cục của luận văn

Với mục đích, phạm vi nghiên cứu đã được xác định như trên, luận văn được xây dựng theo bố cục như sau:

Phần mở đầu

Chương 1: Những vấn đề lý luận về đấu giá hàng hóa và pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại.

Chương 2: Thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại.

Chương 3: Định hướng, giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI

1.1. Khái quát về đấu giá hàng hóa trong thương mại

1.1.1. Khái niệm và đặc điểm về đấu giá hàng hóa trong thương mại

1.1.1.1. Khái niệm về đấu giá hàng hóa trong thương mại:

Đấu giá hàng hóa được hiểu là một hoạt động bán hàng hóa nhằm mục đích sinh lợi mà người bán tự mình tổ chức đấu giá hoặc thông qua người tổ chức đấu giá do mình lựa chọn, công khai việc bán hàng hóa đến các đối tượng có quan tâm và lựa chọn người mua trả giá cao nhất trong số những người tham gia đấu giá theo những nguyên tắc và trình tự, thủ tục nhất định.

1.1.1.2. Đặc điểm về đấu giá hàng hóa trong thương mại

Thứ nhất, đấu giá hàng hóa là một hoạt động bán hàng đặc biệt

Thứ hai, chủ thể tham gia quan hệ đấu giá hàng hóa là rất đa dạng

Thứ ba, đối tượng của đấu giá hàng hóa là hàng hóa trong thương mại và được phép lưu thông trên thị trường

Thứ tư, hình thức pháp lý của đấu giá hàng hóa

1.1.2. Vai trò của hoạt động bán đấu giá hàng hóa

Thứ nhất, đấu giá hàng hóa góp phần tạo lập sự ổn định, sự minh bạch, công bằng xã hội.

Thứ hai, bán đấu giá hàng hóa mang lại lợi ích cho cả người bán và người mua, tạo cơ hội bình đẳng cho những người mua cùng tham gia trả giá, qua đó xác định được giá trị hàng hóa và sát với giá thị trường

Thứ ba, thúc đẩy quan hệ trao đổi thương mại phát triển mạnh mẽ

1.1.3. Các phương thức đấu giá hàng hóa¹

Tùy thuộc vào các loại tượng hàng hóa, mục đích và điều kiện tổ chức đấu giá mà đấu giá hàng hóa có thể được thực hiện theo nhiều cách thức khác nhau như đấu giá theo phương thức trả giá lên, đấu giá theo phương thức đặt giá xuống, phương thức đấu giá ngược, đấu giá kiểu nhượng quyền, tổ hợp.

1.1.4. Nguyên tắc cơ bản trong đấu giá hàng hóa

Nguyên tắc công khai

Nguyên tắc trung thực

Nguyên tắc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các bên tham gia

1.2. Nội dung của pháp luật về đấu giá hàng hóa

Nội dung pháp luật về đấu giá hàng hóa bao gồm các nhóm quy phạm pháp luật sau:

Nhóm quy phạm pháp luật xác lập về hàng hóa đấu giá bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật quy định các loại hàng hóa đấu giá

¹ Trung tâm bồi dưỡng Đại biểu dân cử, Tài liệu "Tổng quan về đấu giá hàng hóa trong thương mại" (Truy cập tại: http://tailieu.ttbd.gov.vn:8080/index.php/tai-lieu/tai-lieu-bien-tap/item/download/510_d1c1f572f262e3e1007933cb90fbde29).

Nhóm quy phạm pháp luật xác lập về hình thức và phương thức đấu giá hàng hóa bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật quy định hình thức, phương thức đấu giá hàng hóa và trình tự, thủ tục đấu giá hàng hóa.

Nhóm quy phạm điều chỉnh về chủ thể đấu giá hàng hóa bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật xác định các chủ thể tham gia vào quan hệ đấu giá hàng hóa và quyền và nghĩa vụ của các chủ thể đó.

Nhóm quy phạm quy định quản lý nhà nước về đấu giá hàng hóa bao gồm, tổng hợp các quy phạm pháp luật xác định quyền hạn, nhiệm vụ, nội dung quản lý nhà nước của các cơ quan có thẩm quyền.

1.3. Pháp luật về đấu giá hàng hóa của một số nước trên thế giới²

1.3.1. Quy định về tài sản bán đấu giá

1.3.2. Quy định về chủ thể bán đấu giá

1.3.3. Quy định về trình tự thủ tục bán đấu giá

1.3.4. Quy định về quản lý nhà nước về bán đấu giá

² Hồ sơ Dự án đấu giá, tldd.

Tiểu kết chương 1

Qua nghiên cứu chương 1 của Luận văn, chúng tôi rút ra một số kết luận sau:

Một là, về bản chất pháp lý, đấu giá tài sản là một hành vi pháp lý, do sự khác nhau về chủ thể, mục đích mà đấu giá tài sản có thể là một hành vi dân sự thông thường hoặc trở thành một hoạt động thương mại độc lập của thương nhân. Như vậy, đấu giá hàng hóa được hiểu là một hoạt động bán hàng hóa nhằm mục đích sinh lợi mà người bán tự mình tổ chức đấu giá hoặc thông qua người tổ chức đấu giá do mình lựa chọn, công khai việc bán hàng hóa đến các đối tượng có quan tâm và lựa chọn người mua trả giá cao nhất trong số những người tham gia đấu giá theo những nguyên tắc và trình tự, thủ tục nhất định.

Hai là, đấu giá hàng hóa trong thương mại có những đặc điểm sau:

Đấu giá hàng hóa là một hoạt động bán hàng đặc biệt

Chủ thể tham gia quan hệ đấu giá hàng hóa là rất đa dạng.

Đối tượng của đấu giá hàng hóa là hàng hóa trong thương mại và được phép lưu thông trên thị trường.

Hình thức pháp lý của đấu giá hàng hóa được thiết lập dưới một dạng đặc biệt là hợp đồng ủy quyền bán đấu giá và văn bản bán đấu giá hàng hóa.

Ba là, tùy thuộc vào các loại tượng hàng hóa, mục đích và điều kiện tổ chức đấu giá mà đấu giá hàng hóa có thể được thực hiện theo nhiều cách thức khác nhau như đấu giá theo phương thức trả

giá lên, đấu giá theo phương thức đặt giá xuống, phương thức đấu giá ngược, đấu giá kiểu nhượng quyền, tổ hợp.

Bốn là, nội dung pháp luật về đấu giá hàng hóa bao gồm các nhóm quy phạm pháp luật sau:

Nhóm quy phạm pháp luật xác lập về hàng hóa đấu giá bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật quy định các loại hàng hóa đấu giá

Nhóm quy phạm pháp luật xác lập về hình thức và phương thức đấu giá hàng hóa bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật quy định hình thức, phương thức đấu giá hàng hóa và trình tự, thủ tục đấu giá hàng hóa.

Nhóm quy phạm điều chỉnh về chủ thể đấu giá hàng hóa bao gồm tổng hợp các quy phạm pháp luật xác định các chủ thể tham gia vào quan hệ đấu giá hàng hóa và quyền và nghĩa vụ của các chủ thể đó.

Nhóm quy phạm quy định quản lý nhà nước về đấu giá hàng hóa bao gồm, tổng hợp các quy phạm pháp luật xác định quyền hạn, nhiệm vụ, nội dung quản lý nhà nước của các cơ quan có thẩm quyền.

Chương 2

THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI

2.1. Thực trạng pháp luật về đấu giá hàng hóa

2.1.1. Quy định về hàng hóa bán đấu giá

Theo pháp luật thương mại, đấu giá hàng hóa trong thương mại bao gồm tất cả các loại động sản, kể cả động sản hình thành trong tương lai và những vật gắn liền với đất đai³. Trường hợp hàng hoá được đấu giá là đối tượng cầm cố, thế chấp thì hợp đồng dịch vụ tổ chức đấu giá phải được sự đồng ý của bên nhận cầm cố, thế chấp và bên bán phải thông báo cho các bên tham gia đấu giá về hàng hóa đang bị cầm cố, thế chấp. Trường hợp trong hợp đồng cầm cố, thế chấp có thoả thuận về việc bán đấu giá mà người cầm cố, thế chấp vắng mặt không có lý do chính đáng hoặc từ chối giao kết hợp đồng dịch vụ tổ chức đấu giá hàng hoá thì hợp đồng dịch vụ tổ chức đấu giá được giao kết giữa người nhận cầm cố, thế chấp với người tổ chức đấu giá⁴.

2.1.2. Quy định về hình thức, phương thức đấu giá hàng hóa

Đấu giá hàng hóa là một quy trình phức tạp. Quy trình này có thể tiến hành theo nhiều hình thức, phương thức đấu giá khác nhau tùy thuộc vào đối tượng hàng hóa, mục đích và điều kiện tổ chức cuộc bán đấu giá. Theo Luật Đấu giá tài sản năm 2016 thì có các hình thức đấu giá sau: Đấu giá trực tiếp bằng lời nói tại cuộc đấu giá; đấu giá bằng bỏ phiếu trực tiếp tại cuộc đấu giá; đấu giá bằng

³ Khoản 2 Điều 3 Luật Thương mại năm 2005.

⁴ Khoản 2, 3 Điều 193 Luật Thương mại năm 2005.

bỏ phiếu gián tiếp; đấu giá trực tuyến⁵. Về phương thức đấu giá hàng hóa được thực hiện theo một trong hai phương thức sau đây: Phương thức trả giá lên là phương thức bán đấu giá, theo đó người trả giá cao nhất so với giá khởi điểm là người có quyền mua hàng; Phương thức đặt giá xuống là phương thức bán đấu giá, theo đó người đầu tiên chấp nhận ngay mức giá khởi điểm hoặc mức giá được hạ thấp hơn mức giá khởi điểm là người có quyền mua hàng⁶.

2.1.3. Quy định về chủ thể tham gia đấu giá hàng hóa

Chủ thể trong đấu giá hàng hóa gồm một người bán và nhiều người mua. Tùy thuộc việc tổ chức đấu giá hàng hóa được thực hiện trực tiếp hoặc thông qua thương nhân kinh doanh dịch vụ đấu giá hàng hóa mà sự tham gia của các chủ thể là rất đa dạng.

Người bán hàng có thể tự mình thực hiện việc tổ chức đấu giá hoặc thuê người tổ chức đấu giá thực hiện việc bán hàng hoá. Trường hợp thuê người tổ chức đấu giá thì người tổ chức đấu giá phải là các thương nhân có đăng ký kinh doanh dịch vụ đấu giá. Người mua hàng chính là người tham gia đấu giá hàng hóa, gồm tổ chức, cá nhân đăng ký tham gia cuộc đấu giá, trừ những đối tượng không được tham gia đấu giá như: người không có năng lực hành vi dân sự, những người bị hạn chế năng lực hành vi dân sự, người mất năng lực hành vi dân sự hoặc những người nào mà tại thời điểm đấu giá họ không có nhận thức, không thể làm chủ được hành vi của mình hoặc cũng hạn chế đối với những người mà làm việc trong tổ chức đấu giá, những người đã trực tiếp thực hiện việc giám định hàng hóa đó là cha, mẹ, con, vợ, chồng của người tham gia đấu giá.

⁵ Khoản 1 Điều 40 Luật Đấu giá tài sản năm 2016.

⁶ Khoản 2 Điều 185 Luật Thương mại năm 2005.

2.1.4. Quản lý nhà nước về đấu giá hàng hóa

Nhà nước thực hiện việc quản lý đấu giá hàng hóa trước hết là để bảo vệ các bên tham gia quan hệ đấu giá hàng hóa, bảo đảm quyền tự do của các bên tham gia quan hệ đấu giá, phát hiện, ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật các bên tham gia quan hệ đấu giá. Nhà nước thực hiện quyền quản lý đấu giá hàng hóa trên cả ba mặt: ban hành cơ chế, chính sách pháp luật về đấu giá hàng hóa; tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa; theo dõi, kiểm tra, giám sát các chủ thể tham gia quan hệ đấu giá trong việc tuân thủ pháp luật về đấu giá hàng hóa và xử lý các hành vi vi phạm pháp luật về đấu giá hàng hóa của các bên tham gia quan hệ đấu giá hàng hóa.

Hệ thống quản lý hoạt động của Nhà nước được đảm bảo thực hiện bằng quyền lực nhà nước thông qua hệ thống các cơ quan quản lý nhà nước về đấu giá tài sản, cụ thể: Chính phủ thống nhất quản lý nhà nước về đấu giá tài sản trong phạm vi cả nước; Bộ Tư pháp giúp Chính phủ thực hiện quản lý nhà nước về đấu giá tài sản; trách nhiệm của các bộ, cơ quan ngang bộ trong việc phối hợp với Bộ Tư pháp trong công tác quản lý nhà nước về đấu giá tài sản; trách nhiệm của Bộ Tài chính trong việc hướng dẫn về chế độ tài chính trong hoạt động đấu giá tài sản; trách nhiệm của Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương trong việc quản lý nhà nước về đấu giá tài sản tại địa phương; giao Sở Tư pháp giúp Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương thực hiện quản lý nhà nước về đấu giá tài sản, trong đó Sở Tư pháp có nhiệm

vụ mới là thực hiện việc đăng ký hoạt động cho các doanh nghiệp đấu giá tài sản⁷.

2.2. Thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa

Theo Báo cáo chuyên đề tại Hội nghị toàn quốc triển khai công tác tư pháp năm 2019, sau khi Luật Đấu giá tài sản 2016 đi vào thực tiễn, vẫn có nhiều khiếu nại, tố cáo. Năm 2018. Bộ Tư pháp đã tổ chức một số đoàn thanh tra, kiểm tra, thanh tra đột xuất về việc chấp hành quy định pháp luật về đấu giá tài sản đối với một số tổ chức bán đấu giá tài sản. Thanh tra đã phát hiện một số tổ chức bán đấu giá tài sản có vi phạm như thực hiện không đúng quy định về thông báo, niêm yết bán đấu giá tài sản; đăng báo không đúng về đấu giá tài sản; ghi biên bản không đúng quy định tại cuộc đấu giá tài sản; cho người không đủ điều kiện tham gia đấu giá tài sản; đưa thêm các điều kiện vào Thông báo đấu giá tài sản. Tổ chức đấu giá tài sản và thẩm định giá cùng một chủ sở hữu, nhưng pháp nhân khác nhau; đưa người là họ hàng vào tham gia đấu giá tài sản.

Hợp đồng đấu giá tài sản ký kết giữa tổ chức đấu giá tài sản với người có tài sản còn có các thỏa thuận không đúng quy định của Luật Đấu giá tài sản về việc thu tiền đặt trước hoặc về thù lao, chi phí dịch vụ đấu giá. Một số tổ chức đấu giá tài sản còn ban hành quy chế chung cho các cuộc đấu giá, nội dung quy chế chưa đầy đủ là không đúng quy định Luật Đấu giá tài sản.

Một số quy chế đặt ra những điều kiện không hợp lý, dẫn đến việc hạn chế người tham gia đấu giá. Việc bán hồ sơ tham gia đấu giá tại một vài tổ chức có biểu hiện chưa minh bạch, dẫn tới có

⁷ Xem Điều 77, Điều 78, Điều 79 Luật Đấu giá tài sản năm 2016.

khiếu kiện, tranh chấp..., còn có dấu hiệu thông đồng, dìm giá nhưng rất khó phát hiện và xử lý.

Kết quả thanh tra đều đã kết luận, kiến nghị xử lý nghiêm các hành vi vi phạm. Một số vụ việc điển hình như Công ty trách nhiệm hữu hạn Dịch vụ đấu giá tài sản Miền Nam, Trung tâm Dịch vụ bán đấu giá tài sản tỉnh Vĩnh Phúc; Công ty cổ phần Đấu giá Minh Pháp. Đặc biệt, Thanh tra Bộ Tư pháp đã kiến nghị hủy hai cuộc bán đấu giá do có hành vi thông đồng và vi phạm về tài sản không được bán, đồng thời chuyển hồ sơ sang cơ quan điều tra xử lý về thông đồng trong đấu giá. Cụ thể, thanh tra việc chấp hành quy định pháp luật đối với Cục Thi hành án dân sự tỉnh Long An, Công ty trách nhiệm hữu hạn Dịch vụ đấu giá tài sản Miền Nam và thanh tra việc chấp hành các quy định pháp luật trong việc bán đấu giá tài sản đối với Trung tâm Dịch vụ bán đấu giá tài sản tỉnh Vĩnh Phúc; yêu cầu xử lý trách nhiệm đối với các tổ chức, cá nhân có vi phạm⁸.

Bên cạnh đó, pháp luật điều chỉnh hoạt động đấu giá hàng hóa trong thương mại còn có một số bất cập, hạn chế sau:

Một là, đấu giá tài sản được hình thành trong tương lai chưa được quy định cụ thể

Hai là, quy định về doanh nghiệp tổ chức đấu giá hàng hóa

Ba là, việc xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực đấu giá tài sản

Bốn là, vướng mắc trong thủ tục thông báo đấu giá

⁸<https://tinnhanhchungkhoan.vn/phap-luat/dau-gia-tai-san-vi-pham-chua-dut-255274.html>, Thứ Hai, 21/1/2019 09:13.

Tiểu kết chương 2

Từ việc nghiên cứu về thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về bán đấu hàng hóa, chúng tôi rút ra một số kết luận như sau:

Một là, Luật thương mại 2005 quy định về đấu giá hàng hóa từ Điều 185 đến Điều 213 trên cơ sở những quy định chung về đấu giá tài sản trong Bộ luật Dân sự năm 2015 và Luật Đấu giá tài sản năm 2016. Các quy định về đấu giá hàng hóa trong Luật thương mại 2005 tạo cơ sở pháp lí nền móng quan trọng cho sự phát triển của hoạt động đấu giá hàng hóa ở Việt Nam.

Hai là, pháp luật về đấu giá hàng hóa ngày càng được hoàn thiện và qui định khá rõ ràng để tạo điều kiện cho hoạt động đấu giá hàng hóa phát triển.

Ba là, pháp luật điều chỉnh hoạt động đấu giá hàng hóa trong thương mại còn có một số bất cập, hạn chế như: Đấu giá tài sản được hình thành trong tương lai; doanh nghiệp tổ chức đấu giá hàng hóa; xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực đấu giá tài sản; thủ tục thông báo đấu giá.

Chương 3

ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ ĐẤU GIÁ HÀNG HÓA TRONG THƯƠNG MẠI

3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại

3.1.1. Hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải dựa trên các chủ trương, quan điểm đã được xác định trong các Nghị quyết của Đảng về hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

3.1.2. Hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải bảo đảm phù hợp với quy định của Hiến pháp năm 2013; thống nhất, đồng bộ với các luật, bộ luật có liên quan

3.1.3. Hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải đáp ứng yêu cầu từ hội nhập kinh tế quốc tế

3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại

3.2.1. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa trong thương mại

Một là, ban hành văn bản hướng dẫn chi tiết quy định về bán đấu giá tài sản hình thành trong tương lai

Hai là, hoàn thiện quy định về doanh nghiệp bán đấu giá hàng hóa

Ba là, sửa đổi Nghị định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hỗ trợ tư pháp, hành chính tư pháp, hôn nhân và gia đình, thi hành án dân sự, phá sản doanh nghiệp, hợp tác xã theo hướng quy định rõ, đúng mức những hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả với mức xử phạt có tính khả thi cao

Bốn là, sửa đổi, bổ sung quy định liên quan đến thông báo đấu giá theo hướng chặt chẽ hơn

3.2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa

Thứ nhất, đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra, theo dõi thi hành pháp luật ở địa phương về hoạt động bán đấu giá tài sản nói chung và đấu giá hàng hóa trong thương mại nói riêng nhằm phát hiện các sai phạm trong quá trình thực hiện bán đấu giá, kịp thời xử lý vi phạm, hạn chế những hậu quả có thể xảy ra.

Thứ hai, xây dựng đội ngũ đấu giá viên có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu thực tiễn của hoạt động bán đấu giá tài sản.

Thứ ba, tăng cường sự phối hợp, trao đổi thông tin giữa các cơ quan nhà nước ở trung ương và địa phương trong lĩnh vực bán đấu giá tài sản.

Tiểu kết chương 3

Qua nghiên cứu chương 3, chúng tôi rút ra một số kết luận như sau:

1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa phải dựa trên các chủ trương, quan điểm đã được xác định trong các nghị quyết của Đảng về hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; phải bảo đảm phù hợp với quy định của Hiến pháp năm 2013; thống nhất, đồng bộ với các luật, bộ luật có liên quan; phải đáp ứng yêu cầu từ hội nhập kinh tế quốc tế

2. Để bảo đảm việc áp dụng pháp luật về bán đấu giá hàng hóa trong thương mại một cách thống nhất và hiệu quả, chúng tôi cho rằng cần phải hoàn thiện pháp luật về đấu giá hàng hóa, cụ thể: ban hành văn bản hướng dẫn chi tiết quy định về bán đấu giá tài sản hình thành trong tương lai; hoàn thiện quy định về doanh nghiệp bán đấu giá hàng hóa; ; sửa đổi Nghị định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hỗ trợ tư pháp, hành chính tư pháp, hôn nhân và gia đình, thi hành án dân sự, phá sản doanh nghiệp, hợp tác xã theo hướng quy định rõ, đúng mức những hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả với mức xử phạt có tính khả thi cao; sửa đổi, bổ sung quy định liên quan đến thông báo đấu giá theo hướng chặt chẽ hơn. Đồng thời, cần phải nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện pháp luật về bán đấu giá hàng hóa trong thương mại như: đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra, theo dõi thi hành pháp luật ở địa phương về hoạt động bán đấu giá tài sản nói chung và

đấu giá hàng hóa trong thương mại nói riêng; xây dựng đội ngũ đấu giá viên có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu thực tiễn của hoạt động bán đấu giá tài sản; tăng cường sự phối hợp, trao đổi thông tin giữa các cơ quan nhà nước ở trung ương và địa phương trong lĩnh vực bán đấu giá tài sản.

KẾT LUẬN

Đấu giá hàng hoá là hoạt động thương mại, theo đó, người bán hàng tự mình hoặc thuê người tổ chức đấu giá thực hiện việc bán hàng hoá công khai để chọn người mua trả giá cao nhất. Qua đó, chúng ta có thể thấy rằng, khác với phương thức mua bán thông thường, người bán và người mua cùng nhau thảo luận về các nội dung có liên quan đến loại hàng hóa mà hai bên cần xác lập quan hệ hợp đồng, trong đấu giá hàng hóa, có thể là người bán tự mình tổ chức đấu giá, hoặc thông qua người tổ chức đấu giá do mình lựa chọn, công khai việc bán hàng hóa đến các đối tượng có quan tâm và lựa chọn người mua trả giá cao nhất trong số những người tham gia đấu giá.

Ở Việt Nam, mua bán tài sản thông qua đấu giá là phương thức mua bán không mới nhưng chưa thực sự phổ biến như là một giao dịch thường xuyên trên thị trường. Trong những năm gần đây, cùng với quá trình xây dựng nền kinh tế thị trường và hội nhập kinh tế quốc tế, đấu giá hàng hóa đã có những bước phát triển mạnh mẽ cả về đối tượng, chủ thể, loại hình và phương thức thực hiện. Qua đó, quyền và lợi ích hợp pháp của các bên trong đấu giá được tôn trọng và bảo vệ; giá trị hàng hóa của tài sản được phát huy; tài sản của các cá nhân, tổ chức và Nhà nước được bảo vệ; hạn chế vi phạm pháp luật trong lĩnh vực đấu giá; tạo môi trường giao dịch cạnh tranh, lành mạnh. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu, thực tiễn thực hiện pháp luật về đấu giá hàng hóa cho thấy, pháp luật hiện hành về đấu giá hàng hóa đã phát sinh nhiều hạn chế, bất cập cần được nghiên cứu sửa đổi, bổ sung kịp thời.